

Osp *Pópulus trémula*

Osp er kjent for sine skjelvende blader (skjelve som et ospelau). Bladene er runde, og sitter på en lang flattrykt stilk. Barken er grågrønn. Ospa sprer seg med ørsmå frø med frøull på. Når den frør seg, kan lufta være full av små "bomullsdotter". Frøene spirer omtrent med det samme de når marka.

Fordi ospa er så flink til å spre seg, er den ett av de første treslagene som kommer opp når åpen mark vokser igjen. For eksempel ved nedlagte gårdsbruk. Ospa er også seiglivet, og skyter nye skudd fra rota om stammen blir hogd.

Osp er et viktig tre i naturen. Mange dyr fra elg og bever til hare og mus spiser osp. De spiser bark, blader og knopper. Beveren feller gjerne fullvoksne ospetrær.

Mange hakkespetter foretrekker å bygge reir i gamle ospetrær. Når spetten har bodd der en sesong, er boligen klar for andre hulerugere som ikke kan hakke hull selv.

Osp er et nyttig lautre også for mennesker. Mest kjent er bruken av ospetre til fyrstikker, det brenner rolig, og slukker uten glør (i dag brukes mest amerikansk osp i fyrstikkene). Nå er det også interesse for osp som bygningsmateriale. Ospetre har den fordel at det ikke inneholder kvae (slik som gran og furu). Derfor passer det godt som innvendig panel.

Osp er nest etter bjørk det økonomisk viktigste lautre i norske skoger.

At ospa skjelver har interessert folk til alle tider. Det latinske navnet betyr den skjelvende poppel.

I norrøn tid hadde ospa en forbindelse med gudene.

Blant kristne var det to forklaringer på hvorfor ospa skalv med bladene: I følge en versjon, ble det korset Jesus hang på laget av osp, siden har treet stått der skjelvende av skam.

En annen versjon går ut på at en gang Jomfru Maria gikk på Jorden, søkte hun ly for regnet under et ospetre. Men ospa klarte ikke å holde bladene i ro, så det dryppet på Guds Mor. Til straff skal ospebladene aldri få være i ro.

Den moderne "forklaringen" er at ospa skjelver for fyrstikfabrikantene i Göteborg. (I sin tid ble 90% av verdens fyrstikker produsert i Sverige.)

